

DACIA

PROPRIETAR: Societatea Națională de Editură și Arte Grafice
"DACIA TRAIANA" Suc. T-soara

Inscris la T.I.B. S III sub Nr. 50 1939

CONT. C.E.C. 95.541

ADMINISTRAȚIA și ADMINISTRAȚIA

Biblioteca Palatului Cultural
A R A D

Cotidianul Banatului
și al Graniței de Vest

Director responsabil:
C. MIU-LERCA

ABONAMENTE ANUALE:

Pentru țărani Lei 1500
Autorități și comercianți Lei 5000
Instituții și întreprinderi Lei 6000

Administrația . . . 50-62
Tipografia 14-69

Arad
Str. Mărășești Nr. 1. Tel. 11-28

ENGLIA INTENȚIONEAZĂ INLOCUIREA ACTUALULUI REGIM SPANIOL PRINTR'UN GUVERN DE FRONT POPULAR

Increderea polonezilor în Germania

Situația politică

Presă germană ocupându-se de des-centralizarea Rusiei, subliniază reforma bolșevică prezintă pentru Moscova următoarele avantaje:

1. Dă un alt aspect bolșevismului, făcându-l să pară inofensiv în fața populației anglo-americane.

2. Permite să eludeze presiunile din partea Atlanticului și să legalizeze furta Sătelor Baltice, al Rusiei Albe, al Graniței de vest și al Basarabiei, precum și al altor teritorii din Europa centrală și de răsărit, făcând în același timp posibilă intrarea de bună voie a unor state în Uniunea Sovietică.

3. Primul plan întinde formarea unei Uniuni sovietice. În afară de problema unui adevărat guvern, vor fi acum luate în considerare toate celelalte neajunsuri provocate de atitudinea d-ului Churchill Roosevelt.

4. Această remaniere dă multe argumente coloanei a cincea sovietice în fața amețite de provocatori comunisti sovietici.

5. Activitatea acestora va fi mult ușurată prin prezența unui număr de 16 ori mai mare de reprezentanți sovietici. În cazul acestei propagandă dusă până acum nu va fi excepțional de mult întârziată.

6. Pe de altă parte, cu siguranță că reprezentanții sovietici au plănuț și vor acționa la conferințele inter-nationale, unde vor avea 16 voturi, iar anglo-americanii nu vor îndrăzni să acționeze.

În sfârșit se subliniază că adevărata conducătoare a politicii sovietice va rămâne tot centrala partidului dela Moscova. Ca și până acum, niciun vagon de război nu va putea pleca din vreun colhoz fără a ști centrala dela Moscova. În schimb, fiecare republică va putea trimite în străinătate câte un reprezentant, care mai înainte a fost instruit la Moscova.

Guvernele englez și american au primit și această nouă lovitură din partea sovieticilor.

Se așteaptă numirea comisarilor pentru externe al republicilor sovietice

BUCUREȘTI, 8 S. P. P. transmite: cadrul noii reforme a constituției, republicile urmează să numească comisarii pentru afacerile externe.

Acestea sunt: Republica Karelo-Finlandeză, Estonia, Letonia, Lituania, Rusia Albă și Republica Moldovenească.

Ce pretind aliații dela Bulgaria

București, 8. S. P. P. transmite: Din Sofia se anunță Zare a publicat următorul comunicat: Aliații cer dela bulgari ca acesta să părăsească repubblicile eliberate ca spania balcanică din 1941.

Aliații ar mer e apoi mai departe și să cere bulgarilor să declare război Germaniei, iar după aceea cu timpul vor pretinde dela Bulgaria din ce în ce mai mult pentru a o umili.

BERLIN, 8 (Rador) — Revista londoneză „Observer“ a început un nou atac puternic împotriva Spaniei, căreia îi cere o schimbare structurală a politicii interne. Acest atac e socotit de cercurile competente germane cu atât mai grav, cu cât vine după declarația guvernului spaniol și reprezintă deci un răspuns la această declarație. După cum se declară la Berlin, „Observer“ s'a distins mereu până acum prin afirmații în țară, care, dacă sunt politice, de cele mai multe ori sunt inspirate de ministerul de externe. Așadar, revista a dat pe față cărțile cu care joacă Sir Samuel Hoare. Această atitudine arată că acuzațiile engleze aduse neutralității spaniole, sunt numai de formă, pentru a se putea amesteca în afacerile interne ale Spaniei.

Spania este suspectată că vrea să calce neutralitatea nu atât din pricina prieteniei Germano-Spaniole, cât mai ales din dorința de a vedea căzând dela putere pe generalul Franco și regimul falangist, pentru a fi înlocuit printr'un guvern de front popular.

„Niciodată Polonezii n'au avut incredere mai mare în armata germană“ Declarațiile d-ului Dr. Frank, guvernatorul g-ral al Poloniei

BERLIN, 8. (Rador). — Guvernatorul General și ministru al Reichului d. dr. Frank a vorbit luni reprezentanților presei străine despre problemele Guvernământului General. După ce a arătat că ultimele evenimente internaționale au adus pe primul plan al preocupărilor din nou Guvernământul General d. dr. Frank a spus că multe situații sociale și politice au fost corectate prin administrația germană și că milioane de țărani polonezi au obținut eliberarea de cel mai grav feudalism și milioane de muncitori polonezi au fost salvați din situații sociale nedemne.

D. Dr. Frank a dat apoi cettre cifre care dovedesc că redresarea economică a Guvernământului General este fapt împlinit. Vorbind despre ordine, dsa a arătat că nu există nici o probabilitate serioasă că liniștea și ordinea să fie turburate în guvernământ. Nu s'au înregistrat acte de sabotaj. Ocupându-se de viața religioasă, vorbitorul a precizat că toate organizațiile religioase, ca și viața proprie a bisericii catolice, nu au suferit nici o atingere.

Vorbind despre învățământ, oratorul a precizat mai de parte că s'a dat posibilitate fiecărui polonez să frecventeze școlile, nuanțându-se în acest scop de către administrația germană sume foarte mari la dispoziția învățământului.

Deasemori în domeniul tipăririi cărților s'au făcut progrese însemnate. Căr-

țile de specialitate au luat un mare avânt.

Despre sănătatea socială a arătat că a reșis în funcțiune numeroase spitale și a creat un mare număr de dispensare.

Toate acestea demonstrează, a spus în concluzie d. Dr. Frank, pentru ce nu au reușit activitatea și eforturile agenților britanici. La rândul ei Moscova caută în primul rând să înfrăească bandele de ucigași și jefuitori ce există încă înainte de război în anumite regiuni ale actualului Guvernământ General. Și împotriva acestor banditisme răspunsul nostru a trebuit să fie limpede și fără echivoc.

Poporul polonez și-a găsit sub conducerea germană liniștea economică și culturală. Oriunde că-ătorește azi fără prejudecări prin Guvernământul General, se poate convinge de realitatea acestor realizări.

În consecință nici un fel de uneltire a agenților anglo-saxoni și sovietici nu va putea convinge poporul polonez că prin încadrarea sa în statule Moscovei, să renunțe la viitorul său european.

D. Dr. Frank a invitat apoi pe reprezentanții presei străine că de câteori vor avea nevoie de informațiuni să le culeasă de acolo unde se vorbește cu răspundere în numele poporului polonez, adică dela Cracovia, Lemberg, Varsovia, Lublin, Kaidon și nu dela Moscova, Londra și Washington.

Numirea comisarului afacerilor externe al Ucrainei a produs mare neliniște guvernului polon în exil

STOCKHOLM, 8. — Corespondentul ziarului „Svenska Dagbladet“ comunică din Londra că numirea fostului comisar adjunct Corneiciuc în postul de comisar

al afacerilor externe al „republicii independente Ucraina“ a produs o mare neliniște în sânul guvernului polonez în exil, deoarece Corneiciuc este cunoscut

Rusia Sovietică cere o graniță cu Polonia dincolo de linia Curzon

BERLIN, 8 (Rador) — Acum câteva zile un organ competent al Ucrainei sovietice a declarat că propunerea făcută de Moscova de a se fixa linia Curzon ca graniță rusească a Poloniei ce ar urma să fie refăcută, nu poate fi îngăduită de Ucraina. Ar trebui să se ceară o graniță situată cu mult mai spre Apus.

Cercurile politice germane nu se îndoiesc că inspiratorul acestei luări de poziție oficioasă a fost noul comisar pentru afacerile străine al Ucrainei sovietice și

adjunctul de până acum al lui Molotov Coreielu Corneiciuc.

Faptul că tocmai el a fost numit comisar pentru afacerile străine a celei de a doua mari republici sovietice face și mai limpede după părerea cercurilor locale intenția pe care o urmărește Moscova prin acordarea pentru fiecare republică sovietică în parte a dreptului de a înțretine relații externe.

În felul acesta se argumentează la Berlin, că, conducătorul politicii sovie-

ca un inamic aprig al Poloniei. Sunt temeri că acesta va pune Poloniei condiții și mai grele decât Stalin.

Că temerile Poloniei sunt întemeiate o dovedește un articol din ziarul economic din Londra „Economist“ în care se scrie că acest Corneiciuc nu este mulțumit cu linia „Curzon“ drept frontieră între Polonia și Ucraina și insistă pentru linia demarcativă din 1939. În urma descentralizării a reprezentanțelor externe afară de Ucraina și Rusia Albă va ridica pretenții față de guvernul polonez în exil. Moscova se va mentine în completă pasivitate în aceasta chestiune — scrie „Economist“ — și va activa cel mult ca arbitru în conflictul dintre Ucraina și Rusia Albă.

Educația forțată a tineretului german

Geneva, 8. — „Sunday Express“ publică din nou un plan de educație forțată a tineretului german, dictat de ură. După acesta, toți copiii între 3 și 14 ani urmează a fi împărțiți pentru educație în lumea întreagă. Deasemenea și copiii cari se vor naște și peste zece ani după războiu urmează să fie deportați și educați forțat.

Negocieri cu privire la Uniunea Panarabă

Adana, 8. (Rador). — Corespondentul agenției DNB. comunică:

În legătură cu prima conferință ce s'a ținut Duminecă între delegații Yemenului, veniți la Cairo, sub conducerea d-ului Hussein El Kabby, spre a duce negocieri cu privire la Uniunea Panarabă și primul ministru egiptean Nahas Pasa, guvernul egiptean a dat publicității un comunicat declarând că întrevvedereea s'a desfășurat într'un spirit de amicitie și că viitoarea reuniunea a fost fixată pentru Mercuri.

Șeful delegației Yemenului, explicând unui reprezentant al agenției de presă arabe motivele amânării negocierilor, a declarat că în câteva puncte trebuie să ceara avizul Iranului și că sunt necesare noi conversații.

Intervenția Egiptului în conflictul irano-saudian

Adana, 8 (Rador). — Corespondentul agenției DNB transmite: Guvernul egiptean a hotărât să intervină în conflictul irano-saudian.

Primul ministru finlandez grav bolnav

București, 8. — S. P. P. transmite: Din Helsinki se află că primul ministru finlandez s'a îmbolnăvit de câteva zile. Locul său îl ține d. Tanner.

șă emiță pretenții prin comisariatele de politică externă ale diferitelor republici sovietice cari să fie cu mult mai mari decât republicele pe care Stalin a socotit până acum că este cazul să le proclame.

Legătura dintre Corneiciuc și propagandista Poloniei sovietice Vanda Vassilevska — se știe că ei sunt soț și soție — lasă să amară deosebit de interesante străduințele Moscovei cu privire la Polonia după cum se declară în încheiere la Berlin

Un regim cultural la întreprinderile industriale

Dela un timp încoace, tot mai largă și mai variată se desfășoară activitatea culturală pe la întreprinderile industriale din Timișoara și din Banat, încât în mod firesc se naște întrebarea, dacă nu se poate crea și un regim de cultură în viața muncitorească de prin fabrici. Numai o acțiune, care își creiază principii solide, care se dirijează după orientări clare, și care cristalizează bilanțuri pozitive, cu evidenta tendință de a se permanentiza, numai aceea acțiune devine regim și numai ea este vrednică de a fi luată în seamă, cultivată și elogiată după meritele sale concrete. În acțiunile culturale s'au produs în totdeauna până acum nu numai lipsuri în concepție, ci și deficiențe în metodă — și asta din cauză că, cultura pe la întreprinderile industriale nu a fost special elaborată și planificată pentru muncitori, ci a fost pur și simplu un diletanșism de ocazie, care s'a compromis, care nu a adus roade bune și multe, și care a lasat în sufletul muncitorilor desgust, amărăciune și, poate, chiar și dispreț. Cine nu a observat că a fost o vreme, când muncitorii erau invitați să vină la serbările lor culturale, ei nu veneau însă decât cum demonstrativ. Asta înseamnă că nu s'au găsit nici oamenii, nici atracțiile potrivite pentru a prezenta muncitorilor poezia de cultură și de înălțare artistică.

Dar ar fi o calomnie să spunem, că muncitorul român este refractar culturii intelectuale și, mai ales, celei artistice. Cu omnia conține — ca să zicem așa — o contradicție în concept, de care e în noțiunea de român se cuprind, logic, și aplicațiunea spre cultură, spre desăvârșirea estetică. Român înaintea culturii nu există. Și muncitorul, care este român și care este numai de vreo două generații orășean, ne putând să-și uita obârșia sa țărănească este nu numai apt, ci și pasionat pentru cultură. După cum oricine a putut observa din contactul mai îndelungat și mai sincer cu el, sufletul muncitorului român este dedicat, în el trăiesc doruri de artă, în el se produce chiral dulce al creațiunii literare, muzicale, artistice. Câți artiști nu au existat din mediul muncitoresc. Prin urmare — muncitorul iubeste arta și cultura și o acceptă cu bucurie, când i se dă un dragoste, cu sistem și cu atracție și ei înțelegibilă.

Am spus, însă că viața culturală la întreprinderile industriale nu trebuie să se facă dezorganizată, manifestările culturale să nu se producă din Paște în Crăciun, cu un program de mântuială, cu performanți adunați cu greutate și cu oarecâte improvizări pentru o zi și o serbare. În sistematizarea acțiunii culturale se cere nu numai iubirea inițiatorilor, se cer și mijloacele materiale indispensabile, și o inițiativă vie și planificată a conducătorilor întreprinderilor industriale și a îndrumătorilor culturali.

În primul rând se cere atragerea tuturor muncitorilor în o acțiune culturală activă. Nu înseamnă că dacă la o întreprindere industrială există cor — toți muncitorii să cânte. Dar tot muncitorul trebuie să știe că — în principiu — el este introdus în viața și educația muzicală, ce se va face la fabrică. Tot astfel cu activitatea teatrală: nu toți muncitorii vor veni pe scenă pentru a se produce ca actori, — dar toți trebuie să fie încercați cu sentimentul, că spectacolul teatral este al lor, se face pentru ei și cu forte recrutate din mijlocul lor. În privința aceasta a făcut o prea plăcută impresie trupa de actori-ucenici la Industria Lănei din localitate, unde cu prilejul serbării Zilei Unirii, ucenicii au reprezentat cu apreciable calități actoricești — o piesă patriotică și educativă

care a dat mari satisfacții celor prezenți. Activitatea Organizației „Muncă și Lumină” a dat roade multe și laudabile în privința vieții culturale muncitorești. Trebuie acum ca fiecare întreprindere industrială, care se ocupă sincer și în conformitate cu dispozițiunile guvernamentale — de educația culturală a muncitorimii să rezolve chestiunea culturalizării muncitorilor cu ideea de a realiza și a permanentiza UN REGIM DE CULTURĂ în întreprinderi, cu toată siguranța de durabilitate, de sistem, de idealism și de patriotism. Pentru această operă spirituală — toate mijloacele bănești înfățișează o cheltuială binecuvântată.

Gh. Iv.

O CTITORIE MACEDO-ROMÂNĂ

LA GRANIȚA DE APUS A ȚĂRII

Spitalul dela Sânnicolaul Mare

Așezământul spitalicesc, ctitorit de mai bine de jumătate veac în urmă, de către nobila tando macedo-română Nacu, constituie una din cele mai bune și mai frumoase din țară. Cu toate că în orașul Sânnicolaul-Mare, puțină lume știe că în întreaga Banatul, localitatea Sânnicolaul-Mare, ridicată acum doi ani la rang de oraș, adăpostește, după Timișoara și Lugoj, cel mai mare spital, cu trei secții: medicală, chirurgicală și dermatovenerică cu subsecția infecto-contagioasă, cu o capacitate de 120 paturi, repartizate în anei pavilioane cu etaj.

La 1880 contele Coloman Nacu, vrednicul urmaș al fraților Cristofor și Ciril Nacu, stabiliți în Banat la finele sec. XVIII, a înfrunțat, în amintirea soției sale Beata, în casa de vânătoare a domeniului de pe uravlanul dela marginea estică a comunei, un mic spital, un fel de ospiciu pentru bolnavii săraci, cu 12 paturi. În această epocă nici spitalele județene n'au o capacitate mai mare de 30 paturi. Conducerea micului așezământ sanitar a încredințat-o medicului Dr. Adalbert Löwengardt.

La finele secolului trecut (1897) pe lângă clădirii modeste dela 1880, contele de țară românească Nacu a ridicat un pavilion mare cu etaj, pentru boli interne și chirurgice, cu 80 paturi. Față de afluxul marelui crescând al bolnavilor, cari alergau să-și caute sănătatea la această Vitezdă, contele Nacu s'a văzut nevoit să mărească așezământul zidind încă trei pavilioane cu etaj, pentru secția chirurgicală dermatovenerică și boli nervoase și infecțioase și un pavilion pentru personalul administrativ și de serviciu. Această operă măreață, care prin poziția și arhitectura ei contribuie mult la înfrumusețarea urbanistică a orașului, a fost terminată la 1910.

La început cu caracter particular și aproape familiar, de acum înainte spitalul este deținat, de către urmașii lui Coloman, de contele Alexandru, ca institut sanitar public județean. La 1913 îngrijirea bolnavilor a fost încredințată călugărițelor din ordinul franciscan, cari aici, sub regimul romano-catolic unguresc, au dovedit un deosebit spirit de ameganță în nobila lor misiune, la 1921, însă, din cauza atitudinii lor antimărești, la propunerea fostului director al spitalului Dr. Francisc Leherer, Ministerul Sănătății a dispus îndepărtarea lor din slujba spitalului.

După războiul mondial trecut, Spitalul trecând în posesiunea județului și mai apoi a Statului român, și s'au făcut o seamă de îmbunătățiri tehnico-medicale și gospodărești.

În toate pavilioanele au fost instalate băi, cuvețe de porcelan, closete englezești, sobe de teracotă, sonerii electrice, paturi noi sistem rusesc, iar aprovizionarea cu apă arteziană se face de vreo câțiva ani prin moara Prochaska din imediata vecinătate a spitalului. Laboratorul secției medicale o fost provăzută cu toate aparatele necesare (Roentgen, lampă cuarț, diatermie, etc.) astfel încât afară de reacția Wassermann aici se efectuează toate analizele.

La 1 Ianuarie 1938, din inițiativa actualului Director al spitalului, domnul Doctor Alexandru Drăgan, s'a înființat o secție de puericultură, iar pe lângă secția chirurgicală o cameră de maternitate și una pentru lehuze. Toate aceste realizări s'au făcut sub conducerea medicilor Dr. Leherer, Dr. Petre Bojin, Dr. Iulia Simon, chirurg de seamă, foști directori ai spitalului după război, și a actualului director Dr. Alexandru Drăgan, care din 1936 de când stă în fruntea acestui așezământ sanitar a imprimat ctitoriei nobilului Nacu un caracter specific românesc și creștinesc. Înainte de a fi medic, Drul Drăgan este un adevărat părinte al bolnavilor.

Următoarea statistică pune n'adevărată lumină munca ce-o desfășoară cei 5 medici ai spitalului ajutați de un personal administrativ, sanitar și de serviciu conștient de menirea sa în aceste zile de grea încercare pentru toți. În anul 1942 au fost: bolnavi consultați 2778; bolnavi internați 1615; zilele de tratament 36.055; ieșiți din spital vindecați 1199, ameliorați 329, neschimbați 28, morți 50; intervenții chirurgicale mari 116, mici 99; cu plată 64, fără plată 151. Suma încasată pentru operații, onorari etc.: 164.965, pentru întreținere: 2.919.131 lei.

Acste date sumare justifică pe deplin rostul așezământului sanitar ctitorit de un conte în vinele căruii curgea sânge românesc cu toate că el își doarme somnul de veci în biserica romano-catolică, ctitorită și ea de aceeași familie nobilă românească ramura lui Cristofor Nacu după trecerea ei la romano-catolicism. (după anul 1816). Urmașii lui Ciril Nacu, fratele lui Cristofor, își dorm somnul de veci în crista bisericii ortodox-române în Condosri-Mare

GRIGORE BUGARIN

Prof. Dr. Gh. Cotogean

NOTE

SPRIJINIREA LITERATURII ÎN ORAȘELE GERMANE BOMBARDATE

(RDV) Caracterul individual al fiecărui oraș german suferă în momentul față, în urma atacurilor teroriste americane. Din aceste împrejurări naște obligația pentru fiecare oraș, numai să reconstruiască, dar să vegheze asupra menținerii originalității culturale și arhitectonice a aglomerațiilorbane. De multe ori reconstruirea arhitectonică în vechile forme nu va fi posibilă. Cu atât mai imperioasă este necesitatea să se păstreze viața sufletească a orașului și să se salveze viața culturală caracteristică pentru fiecare oraș. Un exemplu demn de urmat în această privință l-a dat orașul grecesc cercat din Ruhr, Essen. Acest oraș creat recent o operă pentru promovarea vieții literare. Această operă pune la dispoziție anual un fond special pentru artiștii și artiștii cari lucrează la Essen în strânsă legătură cu acest oraș. În mod deosebit se sprijină scriitorii, artiștii și artiștii cari lucrează la Essen. Prima distribuție a avut loc în...

Actualității culturale germane

(RDV) Marea expoziție de artă Dresden a fost închisă după ce a înregistrat un mare număr de vizitatori și cumpărători. Dintre cele 317 tablouri, 145 au fost vândute în valoare de 200.000 R. M.

(RDV) Academia de Belle Arte Königsberg a deschis o secție pentru suflul covoarelor. Acest atelier a fost de pe acum numeroase covoare în diferite regiuni ale Reichului. Lucrările rate dovedesc că Academia din Königsberg corespunde cerințelor celor mai bune.

(RDV) Orașul Bromberg a deschis expoziție cu peste 100 de opere de artă cumpărate recent. Această expoziție rată eforturile orașului de a învia viața artistică din Est.

(RDV) Peste 600 de grupuri de artiști germani se află astăzi pe toate fronturile spre a aduce soldaților o ușoară distracție. La începutul războiului existau decât 60 de grupuri de artiști. Prin aceste mijloace artiștii germani înțeleg să participe la război.

Foi vol

Banatul artistic

Banatul deși dezavuat de unii — înțeles din acei cari nu l-au cunoscut aproape — este un centru artistic cu dat țării, valoroase talente în toate domeniile.

În ultima vreme artele plastice au luat un avânt înbucurător cu toate că războiul prin care trecem.

O parte din artiștii noștri au început să lucreze aici, alții au trecut grație acestui colț de țară, pentru a duce capitală suflului încercat de frumusețea Banatului.

Spre deosebire de celelalte mari țări artistice, artele plastice, au luat de un teren prielnic spre a se evidenția spre a fi cunoscute de marele public. Singurul mijloc de a face legătura dintre artiști și doritorii de frumusețe această direcție sunt expozițiile.

Până în prezent Timișoara nu are sală prielnică acestui scop.

Suntem informați că d. prof. dr. rel Ciupe se ocupă serios de aceste idei, urmând ca Ministerul Culturii Naționale în colaborare cu primăria municipiului, să cedească un spațiu special pentru acest scop.

Sperăm că în curând această dorință a Banatului va fi realizată și tu a-și putea valorifica toate creațiile artistice.

MIA MARIAN JAL

PĂBERI

„Chibrit” sau „aprinjoară”

Ori de câte ori iau în mână o cutie de „chibrituri” să-mi aprind o țigară — și asta se întâmplă destul de des pe zi — îmi opresc ochii pe cuvântul cu care s'a batez: nu știu de cine această atât de proaspătă invenție: „CHIBRITURI”, scris pe culoarea albastră a treicolorului este împodobeste cutia.

„Chibrit” e un cuvânt turcesc. În provinciile alipite a venit după unirea cea mare. Mai înainte țărani din părțile bănățene și ardeleni l-au spus acestei minuri a focului în fel și chip. Fie într-o cuvântă limbă românească: „aprinjoară”, „jemnuș”, fie într-un termen pretențios: „mășină”, fie după cum l-a intitulat regele stăpânului străine: „răipelt” (dela nemțescul „Reibholz”) ori: „giufe” cum z'c ungrii.

De când au venit „chibriturile”, s'au uitat „răipelturile” și „giufele”. Bă mai mult, cuvântul acesta scris cu atâtă insistență pe fiecare cutie a înlocuit

până și „aprinjoarele” și „jemnușele”. Fenomenul e frecvent și s'a manifestat cu precizie pentru fiecare termen tehnic („Izâmbanul” e „tren” azi până și pentru mama mea, deși l-a cunoscut așa, nemțeste, peste 50 de ani).

„Chibrituri”, un cuvânt străin, fără nici o aderență cu limba română, și ci la rândul său, poate pleca așa cum a venit. Bun înțeles dacă nu-l mai coplesim cu atâtă dragoste răspândindu-l în milioane de exemplare și trimițându-l, așa urât cum e, în cele mai mici cătune, în cele mai umile case, unde nu-i știe nimic de existență.

Ce s'ar putea întâmpla cu limba noastră dacă am renunța la acest cuvânt, vârit cu sila în ea? O catastrofă? Nici de cum.

Tare mi-ar plăcea să pot cumpăra „aprinjoare”.

Actualitatea

INSANATOȘIREA REGEIUI M. S. Regele Mihai s'a însănătoșit complet după operația ce l'a făcut. A fost în toată vremea această o sinceră duioșie națională pentru tânărul nostru Monarh...

GUZITIA SPANIEL. Guvernul spaniol a declarat că în tot timpul războiului va păstra neutralitatea și din această stare de nealiniere...

CONFERINȚELE LIGII NAVALE. Liga navală comunistă continuă mai des și mai extins prin întreaga țară conferințele și cele asociate și tribunele să trezească...

UNIONEA PRESEI. La Sibiu, I. P. S. Șeful Mitropolitului Ardealului Dr. Nicolae Ștefănescu vorbind despre presă, a comparat pe ziaristul român cu Apost. Pavel Evident...

Ocotirea Socială în planul de activitate al Primăriei Municipiului Timișoara

Una din cele mai importante probleme ale zilei este ocotirea socială. Până în prezent rezolvarea ei a căzut în întregime în grija primăriei municipiului...

În același timp Primăria Municipiului și-a luat însărcinarea conducerii Orfelimatului Comunal „Regina Maria”, a Azilului de Bătrâni, unde în prezent se lucrează la ridicarea unui locaș de închinăciune...

mai sus și care se va realiza numai de Primărie, se vor mai face lucrări în cadrul Comitetului Municipal de Patronaj. Astfel s'a proiectat înființarea și înzestrarea a trei leagăne de sugaci pe lângă căminele de zi în funcție...

VINGA, așezare românească

Aspectul unei comune cu populație mixtă. Vechimea elementului românesc. Realități economice. Nevoi culturale

Comuna Vinga, important centru rural în șesul bănățean, apare în documentele istorice încă din anul 1214. Bun înțeles că vechimea satului trebuie căutată cu mult înainte de acest an...

Românii. Peste ei au venit Bulgarii colonizați de Maria Terezia din Oltenia, unde s'au așezat fugind de răul Turcilor care stăpâneau Balcanii...

nale apoi drumurile, asfaltarea cărărilor pentru pieșuni sunt toate opere care fac cinste conducătorilor acestei comuni...

Câteva aspecte generale

Vinga apare ca un mic orașel, bine îngrijit. Se vede clar tendința fostei stăpâniri de a desnaționaliza pe coloniștii bulgari. Pentru ca să treacă la catolicism, Bulgarii au fost dăruiți cu o biserică monumentală...

populație mai mică de cât populația românească. NEVOI ECONOMICE Față de această situație se impune imperios creșterea unei instituții de credit pentru Românii din Vinga...

CONCLUZII Pentru ridicarea standardului de viață al populației românești din comuna Vinga se impune imperios creșterea unui institut de credit. Deasemeni se recere zidirea unei case culturale. Populația românească ar putea da cărămida, munca manuală, iar comuna ar putea da teren...

M. S. Regina Mamă Elena a vizitat Expoziția de ochelari pentru ostași

BUCUREȘTI, 8 S. P. P. transmite: M. S. Regina Mamă Elena însoțită de d. prof. Mihai Antonescu președintele Consiliului de Miniștri, a vizitat ieri expoziția de ochelari și lentile colectate pentru ofițeri și ostași.

La scire întru întâmpinare au eșit d. general Pantazi ministrul Armatei, d. prof. Alexandru Marou ministru subsecretar de Staț la Propagandă, etc.

Portugalia se află în fața unei recolte agricole complet compromise

BUCUREȘTI, 8 S. P. P. transmite: Din Lisabona se anunță că Portugalia se află în fața unei recolte agricole catastrofale. După ce recolta de porumb a fost deficitară, acum recolta de grâu este complet compromisă.

Ciudățeni

Domnul „ȘTIE TOT” a pățit-o ieri. Așteptam tramvaiul cu un cerc de prieten, când văd personagiul nostru îndreptându-o către noi cu țigara în gură și mâinile infundate până la cot în buzunare. Mă gândeam, ce fronturi mai prăbușite sau ce flote mai scufundă! De câte ori îl întâlnesc, îmi provoacă un simțământ de scârbă și milă, în același timp. Ne întrebam toți din ochi cu ce „bombă” mai vine. Ce credeți, de data aceasta, n'a mai mișcat nici fronturile, n'a mai răscolit nici mărele. Știți fraților, a murit „cutare”. A seară l'am văzut cum îl ducea cu Salvarea și astănoapte săracu. Ora 11. Camerierul îmi aduce o cafea „sturcească” la birou. — Ați auzit, coană, pe „DOMNUL ȘTIE TOT” l-a bănut D-l „Cutare” soră cu moartea. Li dădea la pumni și îi spusese: „Na, mai omoară-mă altădată”.

O parte însemnată a poporului rus, împreună cu alte popoare din Răsărit, luptă astăzi amăr la umăr cu Germania pentru libertate și pentru existența lor ca națiune. Revista „Signal” închină ultimul său număr acestor luptători bravi și încercați în atâtea bătălii. În cuvinte și imagini (printre cari numeroase în culori), formațiunile compuse din localnici sunt prezentate în trăsături imaginare *plina de viață*, arătându-se în același timp și contribuția lor pe front și instruirea lor în spațiile frontului. Ultimul număr al revistei se ocupă însă și de populația civilă, arătând în reportajii ilustrate, felul ei de viață și activitatea desfășurată în regiunile ocupate de armata germană. Fotografiiile și reportajii înfățișând viața în zilele de lucru și în timpul sărbătorilor, cu slujbele divine oficiate în Germania pentru bărbații și femeile dela Răsărit, constituie o desmintire elocventă a afirmației, provenită din anumite cercuri, că populația din Răsărit sunt tratate în Germania ca „slavi”.

Signal

marca revistă ilustrată europeană
Prețul Lei 25.-

De vânzare la toate librăriile sau chioșcurile de ziare din țară sau Cartea Românească S. A. R. București

1523

Croitorie:
CURTA AUREL

Timișoara I, Str. Solderer 1

1522

Cea mai bună Apă minerală

Perla

livrează la domiciliu cu 34 lei litrul fără sticlă

NECTAR

G.H. CRĂSTODOBESCU, magazin special de vinuri, cognacuri și lichioruri
Timișoara, I, Str. Mircea Vodă 1, Inreg. No. 473/942 Telefon. 46-05 1523

S'a redeschis

CAFENEUA ȘI RESTAURANTUL de elită

CARLTON

renovat și sub conducere nouă, Timișoara I

Inreg. No. 217/11875/1943. 1524

COMUNITATEA DE AVERE

Diracțiunea Silvică

Nr. 321/1944 D. S.

PUBLICAȚIUNE DE LICITAȚIE

În ziua de 10 Februarie 1944 ora 11 a. m. Comunitatea de Avere va face licitație publică cu oferte închise pentru vânzarea spre exploatare a cantității de

10.000 steri 1,20 lemn de foc de esefă fag în picioare în pădurea Stârna, Seria I-a gr. Dhaba Bistra, din raza comunei Marga.

Ofertele închise, completate cu recipisa despre garanția de licitație de 10%, vor fi depuse la caseria Direcțiunii Comunității de Avere și vor depune pe biroul Direcțiunii până la ora 12 din ziua licitației când ofertele se vor deschide.

Comunitatea de Avere își rezervă dreptul

să stat pentru a da loc concursului verbal continuativ între amatori, cât și pentru a publica o nouă licitație.

Căsuța de sarcini se poate vedea la toate serviciile Comunității de Avere.

Caransebeș, la 28 Ianuarie 1944.
1509 Comunitatea de Avere, Caransebeș

INVITARE

prin care domnii membrii ai PRIMEI ASOCIAȚII FUNEBREALE DIN TIMIȘOARA-MEHALA sunt rugați a lua parte la adunarea generală ordinară, care va avea loc în edificiul propriu, din Str. Ioan Plavosin Nr. 20, în ziua de 13 Februarie 1944, ora 4 p. m., unde și când se va debate bilanțul pe anul 1943 și alte obiecte date în competența cârmii generale.

1520

COMITETUL

DACA

Distribuirea lămâilor în Timișoara și județ

Economatul județean pentru aprovizionarea funcționarilor și pensionarilor publici din județul Timiș-Torontal a primit o cantitate însemnată de lămâi.

Distribuirea acestora a început în felul următor:

Funcționarii publici activi din Timișoara primesc lămâi prin autoritatea din care fac parte, distribuția făcându-se pe autorități în așa fel încât fiecare funcționar să primească lămâi.

Pensionarii publici și lumea I. O. V. R. primește lămâi dela prăvălia de coloniale a Economatului (Str. Fröbl Nr. 40) pe baza carnetului de membru în care se va nota cantitatea de lămâi primită.

Costul unei lămâi este de Lei 55.

Particularii pot primi lămâi dela mele Rebholz, Beitz și Galgon din țate, Simicin din Fabric, Oct. Tău din Piața Drăgălina, Ghiță din P. Lahovari și Tudose în Mehala.

Prețul lămâilor este și pentru funcționari tot 55 lei. Particularii se vor prezenta la magazinele mai sus amintite legitimația dela Biroul Populației care se va face mențiune de primirea lămâilor.

Se atrage atențiunea primitorilor lămâi, funcționari, că cedarea lămâilor altor persoane constituie contravenție la legea sabotajului, astfel că cedarea interzisă, urmând a fi sancționată afară de prevederile legii, și cu pierderea dreptului de membru al Economatului.

Verificarea veniturilor cinematografele

Ministerul de finanțe a decis verificarea încasărilor realizate de întreprinzătorii la reprezentațiile cinematografice.

În acest scop se vor face cercețări la toate cinematografele pe timp de 14 zile.

Cercețările vor începe pe ziua de 16 Februarie a. c. inclusiv și vor dura până pe ziua de 29 Februarie a. c. inclusiv.

În acest scop se va pune în vedere întreprinzătorilor să-și confecționeze bilete de intrare — conform modelelor anterioare — formate din cotor, marcă, contramarcă și bilet de intrare din hârtie filigramată.

Biletele vor fi vizate de Administrațiile financiare.

La Administrațiile unde nu se va putea face viza prin perforare mecanică se vor viza din fiecare cotor primul și ul-

timu, bilet cu ștampila Administrației Financiare.

Pentru a nu se da loc la abuzuri vânzarea hârtiei filigramate și a m. facilită utilizarea a două rânduri de lete, concomitent cu viza bilețelor de întreprinzători, se va face și ștampilarea hârtiei filigramate portocalie aflată în pra gestionarului hârtiei filigramate.

Pentru biletele vizate fiecărei întreprinderi de cinematografe se vor da certificate cari vor fi prezentate la control.

În certificate se va specifica, pe cotorul de prețuri, numărul bilețelor vizate.

Numeroțarea bilețelor se va face în ordine simplă — nu pe reprezentațiile cinematografice, începând cu numărul

Lămuriri la tariful direct de mărfuri româno-german

Direcția comercială c.f.r. face cunoscut, că din eroare în noua fascicolă Nr. 81 (coș metalurgic, cărbuni) valabilă dela 1 Ianuarie a. c. s'au omis la tipar următoarele stațiuni c.f.r., Floreni, Gaiați, Giurgiu, Hunedoara, Iași, Itcani, Oltenița, Orșova, Palanca, Petroșani, Ploești Sad, Prahova, Prejmer și Reșița.

Așa fiind, pentru transporturile de coș metalurgic și cărbuni, sosite din

Germania pentru aceste stațiuni, nu se mai sus, pe ruțele prevăzute în tabelul tarif, se vor aplica pe parcursul m. taxele prevăzute în tabelul de tarife A din fascicola Nr. 81 valabilă dela 1 Mai 1942.

Dacă, transporturile destinate acestor stațiuni au sosit pe altă rută decât cea prevăzută în tarif sau pe ruța de tarife, care nu figurează în vechea fascicolă, atunci se va aplica tariful local.

Obligațiunile întreprinderilor de comerț fluvial

Camera de Comerț și de Industrie din Timișoara, aduce la cunoștința întreprinderilor de comerț și fluviale — sucursale, agenții, reprezentanțe, etc. — cari sunt prevăzute de art. 193 din legea 211 din 21 Martie 1942, că sunt obligate să prezinte Oficiului Registrului Comerțului, autorizația recerută de art. 194 din legea Poliției Maritime și Fluviale cel mai târziu până la 21 Martie 1944, care este ultimul termen acordat.

În conformitate cu ordinul circ. No.

162 din 4 Ianuarie 1944 al Direcției rinei Comerciale București primită de Căpitania Portului Timișoara, se dă ne că acele întreprinderi maritime și fluviale cari n'au depus încă acele autorizații plus garanția de lei 15.000 pe firme individuale, și lei 30.000 pe societăți, să trimită prin intermediul celei Căpitanii a Portului, toate cererile spre a le putea întocmi Jurnalul de Comerț de Miniștri prin care li se acordă autorizația. (Jrn. 1436-944 și 1514-944)

INFORMAȚIUNI

× COMUNICAT PENTRU LUMEA I. O. V. R. Subsecretariațul de Staț al Aprovizionării Armatei și Populației Civile cu ordinul No. 1180/7 din 28 Ianuarie a. c. a hotărât ca lumea I. O. V. R. să fie aprovizionată în viitor, la orașe prin magazinele militare aparținând subistenței Armatei, iar la sate prin I.N.C.O.O.P. Urmare acestei hotărâri, legitimațiile eliberate lumii I. O. V. R. sunt considerate anulate și aprovizionarea lor prin Economatul județean încetează pe data publicării acestui comunicat.

× DISTRIBUIREA PRODUSELOR MONOPOLIZATE C. A. M. În „Monitorul Oficial” din 7 Februarie se publică Regulamentul pentru organizarea și

funcționarea serviciului de distribuție a produselor monopolizate C. A. M.

× COMISIA SPECIALĂ DE JURISCONSULTĂ PRIVITOARE LA RESTITUIREA BUNURILOR INSTRĂINATE. Se numesc în comisiunea specială de restituire, prevăzută de art. 5 al legii 62 din 1944, următorii: președinte: d. Constantin Macri, președinte al Inalta Curte de Casație și justiție; membrii supleanți: d. Coman Negreș, președinte la Inalta Curte de Casație și justiție; membri titulari d-nii: Mircea Pessa, Ștefan Mihăilescu, Vintilă Cioculescu și Hariton Udrea, consilieri la Inalta Curte de casație și justiție; secretar: d. Radu Ai. Florescu, procuror la tribunalul Ilfov.

ZILNIC DE TOATE SI PENTRU TOTI

— **NOUL SEDIU AL ZIARULUI „DACIA” SI AL ADMINISTRATIEI TIPOGRAFIEI „DACIA TRAIANA”.** Incepând cu data de Joi 10 Februarie 1944, Regional Ministerului Propagandei Naționale, direcțiunea, redacțiunea și administrația ziarului „Dacia”, precum și administrația tipografiei „Dacia Traiana” se mută în casa Ministerului Propagandei Naționale din Timișoara I, Bul. Regale Mihai I, Nr. 4, et. I și II, în apropierea Teatrului.

— **UN SALON OFICIAL DE ARTA PLASTICA LA TIMISOARA.** La intervenția dlui dr. Aurel Cosma consilier ministerial, a ministrului Petrovici a aprobat organizarea la Timișoara a unui salon oficial de artă plastică.

— **SUCESUL DEOSEBIT AL SCRISOAREI BANATENE MIA MARIAN-JALEȘ LA BUCUREȘTI.** Zilele trecute în cadrul șezătorilor organizate de Asociația Reducătorilor și Expunătorilor din Ardealul de Nord ce a avut loc la Ateneul Român din București, cunoscuta și talentata scriitoare bănățeană Mia Marian Jaleș a citit un poem în proză, recitând un foarte frumos succes din partea publicului bucureștean, care a aplaudat-o îndelung, ocazionând Trăiască Banatul!

— **INSPECTAREA CANTINELOR ȘCOLARE.** Doamna Valeria Căprița inspectoare a Comitetului Municipal de Patronaj, a inspectat cantinele școlare din cartierele Jozefin și Elisabetin.

— **CONFERINȚA LA LECTORATUL GERMAN.** Miercuri 9 Februarie ora 19, va avea loc la Lectoratul German o conferință în cadrul cursului de literatură având ca subiect reformația. Oaspeții sunt rugați să se prezente la cancelarie.

— **CONCERT LYA HUBIC, GOGU SIMIONESCU, BUȚEA.** În 25 Februarie a se prezenta cântăreaș Lya Hubic, Gogu Simionescu și tenorul Buțea vor da la Timișoara un concert comun.

— **ROLUL FAMILIEI ÎN VIAȚA NEAMULUI.** Oficiul de Studii al „Astei Bănățene” va organiza un ciclu de 12 conferințe pentru a arăta rolul familiei în viața neamului.

— **CONFERINȚIARI DEFINITIVI LA UNIVERSITATEA DIN CLUȘIBIBIU.** În Monitorul Oficial a fost publicat decretul prin care sunt numiți conferințieri definitivi la Universitatea din Clușibibiu următorii: D. dr. Moga Aurel, la Facultatea de Medicină, d. dr. Oprea Romulus, la Facultatea de Medicină, d. dr. Păun Gabriel, la aceeași Facultate.

— **PENTRU PALATUL INVALIDIZILOR.** Biroul I. O. V. R. Timișoara, prin chitanțele puse la dispoziție de Casa Ostășească, a colectat până acum pentru Palatul Invalidilor din Capitală peste un milion lei. Colectarea continuă.

— **SUSPENDARE DIN ÎNVĂȚĂMANT** Învățătorul Slovic Arpad din comuna Ferdinand jud. Severin, a fost suspendat din învățământ fără plata salariului, fiind referit Curții Martiale pentru atitudine anti-religioasă în școală.

— **FACULTATEA DE ȘTIINȚE TI-MISOARA.** Prin decizie ministerială, doamna Maria Ionescu, asistentă cu titlul provizoriu la catedra de chimie organică la Facultatea de Științe din Timișoara, a fost reconfirmată în funcția ce ocupă.

— **SE CAUTA MESERIASI PENTRU BUCUREȘTI.** La Oficiul de Muncă, Piașare și Indrumare din Timișoara I, Str. Eugen de Savoia 11, se caută pentru imediată angajare la București 150 atunțari, 260 ajustori mecanici, 120 lăcătuși, 5 instalatori și 6 electricieni.

— **PUNERE ÎN RETRAGERE.** D. Luca Aurel îndependant cl. II la administrația financiară Arad, a fost pus în retragere din oficiu pentru caz de boală.

— **NUMIRE.** Doamna dr. Silvia Zaharia-Răzvan, o distinsă fiică a Banatului a fost numită medic la secția puericultură dela Casa Asigurărilor Sociale din Timișoara.

— **ADUNAREA GENERALĂ** a societății corale „Speranța” din Timișoara, care s'a ținut Duminică 6 Februarie crt., va fi publicată pe larg în numărul ziarului nostru de mâine.

— **FANICA LUCA LA TIMISOARA.** Cunoscutul muzicant bărâțean din București Fanica Luca, va cânta la Timișoara în 23 Febr. în cadrul unui spectacol de muzică.

— **ADAPOSTIREA GRATUITĂ A INVALIDIZILOR ÎN TRECERE PRIN TIMISOARA.** Invalidii în trecere prin Timișoara care vor să fie adăpostiți la căminul organizat în clădirea Căminului de Ucenici, unde primesc casă și masă în mod gratuit, pe timp de zece zile, trebuie să treacă pe la Biroul I. O. V. R. județean pentru a primi un bon de încartuire.

— **INSPECȚIE LA CURSURILE PROFESIONALE.** Cursurile Profesionale pentru ucenici și ucenice din Timișoara, este în așteptarea inspecției dlui Director General Marinescu Nour, din Ministerul Muncii.

— **PERFORMANȚELE UNUI MODEL DE AVION CU ARIPI MOBILE.** În urma instituirii unui premiu de către șeful grupului aeronautic german național-socialist, un model de avion având aripile mobile s'a menținut în aer 16 minute și 48 secunde, străbătând distanța de 5,3 km. Caracteristicile acestui nou gen de avion sunt următoarele: Lățimea 3 metri, propulsorul fiind un motor cu explozie.

— **CONCERT DE VIOARA.** În ziua de 18 Februarie va avea loc la Timișoara concertul violonistului I. Geantă.

— **CREAREA UNUI ATELIER PENTRU TIPOGRAFI SI CULEGATORI.** La Strassburg a fost creat un atelier pentru tipografi și culegători în care meseriașii tineri găsesc perfecționarea artei lor. Acest atelier este destinat să cultive fâjma pe care o avea altă dată tipografia orașului Strassburg.

— **ȘCOALA DE INGINERI TEXTILI.** Școala superioară pentru industria textilă din orașul Cottbus din apropierea Berlinului a primit prin decret numele de „Școală de ingineri textili”. Această școală este recunoscută de Stat pentru prelucrarea lânii și singura școală în acest gen din tot răsăritul Reichului.

— **POST VACANT.** La facultatea de științe din Timișoara s'a publicat concurs pentru ocuparea postului de artist specialist cl. I.

— **TRANSFERARILE** după cerere și în interes de serviciu se fac la 1 Aprilie și 1 Octombrie; când însă necesitățile serviciului o impun, mutările în interes de serviciu și disciplinare se pot face și la altă dată din cursul anului, însă în totdeauna pe ziua de întâi.

— **NOUL DIRECTOR AL CURSULUI DE UCENICI** No. 2. Cu direcția Cursului de Ucenici Nr. 2 a fost încredințat dl profesor Dumitru Coman.

Serbarea Școlii Politehnice din Timișoara

Duminică, 6 Februarie 1944, ora 10 a. m. secția de pregătire militară a Școlii Politehnice a organizat o reușită serbare ostășească în sala cantinei Școlii Politehnice, în prezența dlor. dr. Ing. Plautius Andreescu, rectorul Școlii, col. Alex Galgoți, comandantul secției militare dr. C. Popescu și a unui mare număr de ofițeri precum și a unui numeros public.

Dl căp. Liviu Stan a dezvoltat, în cadrul unei scurte conferințe, un citat din cuvântarea Marșalului, referitor la tineret. D-ș-a spus între altele că proporțiile acestui războiu, care se duc pentru ideea de libertate și dreptate socială, ce nu se găsește la toate popoarele, sunt atât de mari, încât numai cei ce vor supraviețui și vor da seamă de ele. Noi suntem un popor, a spus în continuare d-ș-a, care am știut să ne dăm sân-

gele și în fața năvălirilor din trecut la luptă fără condiții și fără tratate dar am pornit cu convingerea în victorie, iar puterea neamului nostru nu o poate înfrânge nici foametea, nici focul și nici fiurul, căci neamul nostru a trăit numai și numai prin el însuși sfârșind, d-ș-a se adresează tinerilor îndemnându-i la un puternic avânt tineresc și patriotic.

A urmat apoi un frumos program de muzică instrumentală și vocală, de recitări și coruri executate de elevii Secției militare.

Au recitat elevii: Sandru Mureșeanu, Budin și Bongiu. Au executat cântece elevii: Sârbu, Kevitki, Pelocanu, Candi și Titu Radiviu.

La sfârșit, dl. col. Galgoți a mulțumit dlor căp. Stan și sublt. Doina, pentru organizarea serbării, elevilor și publicului, și a dat apoi câteva norme de conduită elevilor.

In atenția părinților și patronilor din cartierul Fabric

Se recomandă tuturor părinților, tutorilor și patronilor care au copii (băieți) între 12—17 ani ce locuiesc în Circ. II (Fabric) și nu urmează cursurile vreo școli publice, confesionale sau particulare sau de ucenici, că sunt dator să trimită acești tineri la școlintele de educație extrascolară ale Subcentrului de E. E. b. Nr. 11, care se țin în fiecare Duminică între orele 8—12 a. m., la școala primară din Circ. II, Strada Moise Nicoară.

În conformitate cu dispozițiunile Legii pentru educația extrascolară, publicată în Monitorul Oficial No. 234 din 7 Octombrie 1942, frecvențarea regulată a școlintelor de educație extrascolară de către tinerii amintiți, este obligatorie.

Părinții, tutorii și patronii a căror tineri nu merg regulat la aceste școlinte, vor fi sancționați conform acelor dispozițiuni ale Legii susamintite, aplicându-li-se amenzi și alte pedepse.

FAPTE DIVERSE

Inaintat Curtii Martiale

Tânărul Constantia Florea, fost elev la școala normală din localitate, originar din com. Criva jud. Dolj, actualmente fără domiciliu stabil, a fost inaintat Parchetului Curtii Martiale pentru delictul de furt.

Constantin Florea a furat numeroase obiecte de îmbrăcăminte, încălțăminte, etc. dela Cupaja Ioan, Silaghi Alexandru, Ciplea Mihai, Potocanu Constantin și Fasti Vasile, toți elevi la școala normală din str. Pestalozzi.

Descoperirea unui cadavru

Zilele trecute a fost descoperit în locuința sa, cadavru muncitorului Bichera Constantin, în vârstă de 69 ani, cu domiciliul în Calea Aradului 19.

Asupra cadavrului a fost găsit un dormoncu conținând suma de 26.000 lei. În urma cercetărilor făcute s'a stabilit că muncitorul Bichera Constantin a murit din cauza bătrâneții nefiind nici o șanșă de crimă.

Parchetul a autorizat înmormântarea.

Accident mortal

În ziua de 2 Februarie a. c. a fost internat la spitalul „Dr. Căndrea” din Timișoara, locuitorul Nicolae Florea, om de serviciu la primăria comunei Obad (Județul Timiș-Torontal), care suferise grave leziuni, fiind împuns de mai multe ori de taurul comunei.

Cu toate îngrijirile date, Nicolae Florea, a încetat din viață câteva zile mai târziu.

— **CONFIRMARE DE NUMIRE.** Ministerul culturii naționale și al cultelor a confirmat numirea Pr. Fabius Serdiancașu la parohia Rostoci, jud. Arad.

— **INMÂNAREA TITLURILOR DE RENTA UNGARE.** Se aduce la cunoștință celor interesați că la oficiul P. T. I. de Residență Principală Timișoara 1 și la oficiile poștale din provincie a început înmânarea titlurilor de rentă ungare provenite din împrumutul de războiu ungar și nu plata creanțelor cum din eroare s'a publicat. Predarea rentelor se va face numai contra adeverință originală remisă celui în drept cu ocazia luării în primire a livretului de rentă.

— **POSTURI VACANTE LA POLITEHNICA.** La Politehnica din Timișoara sunt vacante pe data de 1 Martie următoarele posturi administrative: Prim secretar, cu un salariu orar de lei 25.750; contabil lei 18.200; Secretar ajutor cu lei 18.200; Impiegat la cantina studenților cu lei 19.920; Intendent șef cl. I la căminul studenților cu lei 13.100. Pentru ocuparea acestor posturi se va ține concurs în 24 Februarie orele 9. Candidații pentru postul de prim secretar trebuie să fie titrați cu o practică de birou de 5 ani. Candidații pentru postul de contabil trebuie să fie cel puțin absolvenți ai Liceului Commercial, iar pentru cei de secretar ajutor absolvenți ai Liceului, ambii cu o practică de birou de 5 ani. Candidații pentru postul de impiegat să aibă liceul comercial. Cererile se vor prezenta la Rectorat până la 23 Februarie.

— **DELA COMISIA DE ARBITRAJ A MUNCII.** Comisiunea locală de Arbitraj, de sub președinția dlui Cr. Dabija consilier la Curtea de Apel, a respins cererea pentru majorarea salariilor dela întreprinderea de Cărbuni din Cozla—Dreneova, jud. Caraș, deosebita a muncitorilor dela Valea Mișului.

— **SUSPENDAREA ACTIVITĂȚII EXTRAȘCOLARE.** Activitatea extrașcolară la Cursurile Profesionale din Timișoara, a fost sistată.

— **CAT VORBESC OAMENII** Un învăț german a socotit, că în medie un om rostește zilnic aproximativ 18.000 cuvinte, cu care sa'r putea umple 54 pagini ale unei cărți. Câte 54 pagini pe zi ar însemna într-un an 66 volume a câte 300 pagini. După acest socoteli, un om care a trăit 70 ani „a vorbit” circa 4500 cărți! Desigur acest calcul nu poate fi socotit valabil pentru toți oamenii, ci doar pentru locuitorii orașelor, deoarece se știe că țărani sunt mult mai puțin vorbăreți.

— **46 DE CROCODILI ÎN GRADINA ZOOLOGICĂ** din Lipsca. Niciodată grădina zoologică din Lipsca n'a avut atât crocodili ca în prezent. Printre cei 46 de crocodili ai ei se află și o serie de „șterneri”, precum și un crocodil celebru, a ligaturat cu macilarele din aluminiu. În divizii cei mai de seamă sunt un haiman de Guayana și un gaviat malaiez.

— **TRANSFERARI ÎN EPARHIA ROMANO-CATOLICĂ DE TIMISOARA.** În urma unei decizii a dlui secretar general pentru culte și arte la Departamentul Culturii Naționale, se recunosc numeroase transferări în eparhia romano-catolică de Timișoara. Transferările au apărut în Mon. Oficial No. 30, partea I-a de Sâmbătă 5 Februarie crt.

— **LUAREA JURAMANTULUI TREBUIE SĂ SE FACĂ ÎN PREZENȚA PREOTULUI.** Se semnalează că unele instituțiuni la intrarea funcționarilor în serviciu le iau jurământul fără să fie prezent și un preot. Față de cele de mai sus, se dispune ca jurământul în credință al funcționarilor publici la intrarea în funcțiune, să se țină după toate regulile prevăzute de dispozițiunile art. 4 din Codul funcționarilor publici și în existența preotului.

— **POST VACANT.** În conformitate cu dispozițiunile art. 61 din C. F. P. se publică concurs pentru ocuparea postului vacant de agent administrativ-casier la Primăria comunei Munari. Retribuțiunile sunt cele acordate de C. F. P. și prevăzute în bugetul anului 1943/44.

ARADUL CULTURAL

CÂTA CARNE AU CONSUMAT LOCUITORII ARĂDANI ÎN ANUL 1943

Câteva date foarte interesante. - Ce ne arată raportul abatorului

Arad. — Nu este desigur fără interes de a ști, mai ales cât se consumă într-un oraș, cum este de pildă și Aradul. Dar desigur că tot atât de interesant este și de a cunoaște și ce s'a adus spre consumare în localitatea noastră, mai ales în ceea ce privește consumarea bătăniei de tot felul. În acest scop am căutat să aflăm dela direcțiunea Abatorului com. din loc, unele informațiuni de unde am putut culege cele mai interesante date, din care se poate în mod foarte plauzibil constata că nici în anul expirat urzător n'au șommat, ei s'au hrănit bine și poate ceva mai consistent decât cu un an înainte. Cel puțin asta rezultă din cifrele care ne-au fost puse la dispoziție. Iată vom da aci câteva dintre cele mai principale date, pe care le-am primit și care sunt perfect con-

statate. Astfel în Abatorul comunal din orașul nostru — condus cu atâtă abilitate de către d. dr. Blaga N. Tiberiu, medic veterinar și directorul acestei instituțiuni publice, — s'au tăiat în anul expirat următoarele animale:

1. Tauri, boi, vaci: 3.602 capete, pentru consumația locală și 1113 pentru transport.

2. Junci și juncu s'au tăiat 1449 pentru consumația locală.

3. Viței sub trei luni au fost tăiați în total 3.270 bucăți, precum și 30 pentru export. Chiar și bivoli și bivolițele au fost aci tăiate și anume 237 capete, pentru consumul local și 17 pentru transport. Oii și berbecii s'au adus spre tăiere în total 707 bucăți, iar miei peste 4505 bucăți. Porcii ating cifra cea mai mare și anume 7520 pentru folosința locală, iar 1417 pentru export. S'au mai tăiat apoi 127 de porci, și nu vă speriați, și 388 de cai, consumați tot de către populația dela noi. În total au fost tăiate pentru consumul intern 21.778 de animale, iar 2.637 pentru export ori alte localități. Comparând cifra din anul expirat cu cea din anul 1942, când au fost tăiate numai 17.911 capete, vom afla că este o diferență în plus de peste 3.867 capete, adică o urcare de peste 18%, ceea ce desigur că este mai mult decât im-
portant pentru alimentarea generală a populației dela noi.

ARADANII AU CONSUMAT 2.039.824 KGR. CARNE ÎN ANUL 1943.

Din aceleași date am mai putut culege și interesanta cifră de 2.063.450, care reprezintă cantitatea de carne în kilograme, ce a fost tăiată în Abatorul municipal dela noi, carne care apoi a fost pusă în consumație pentru populația locală. Și tot acolo s'a mai tăiat 317.055 de kgr. carne de diferite animale pentru export, ori alte localități. Raportul general anual al Abatorului mai arată că s'a importat din alte părți o cantitate de peste 31.394 kgr. de diferite carni, ceea ce trebuie adăugată la consumul general pentru populația locală și care astfel se ridică la cifra de 2.099.824 kgr.

CÂTA CARNE CADE PE O PERSONA

Eșalonând această cantitate de carne pe cei 86.500 locuitori ai orașului nostru, reiese că în anul 1943 fiecare locuitor din Arad a consumat 24,25 kgr, care față de anul trecut, când de persoană a fost consumată numai 23,47 kgr. carne, arată o diferență de aproape 1 kgr. de persoană. Firește în aceste cifre nu sunt cuprinse carniurile provenite din alte părți. Nu sunt cuprinse nici păsările și nici animalele tăiate în parcuri. Aceste cifre reprezintă prin și simplu numai datele oficiale ale Abatorului comunal din localitate, fără să fie cunoscute și aprovizionările particulare și

cece s'au făcut și ocolirea acestui abator.

ALTE REALIZARI

Aci este cazul să arătăm că d. dr. Tiberiu N. Blaga, directorul acestui abator a depus toată silința și a reușit în mare măsură să facă toate îmbunătățirile necesare la instalațiuni precum să modernizeze anumite secții ale abatorului. A condus apoi cu multă abilitate și fabrica de ghiată a municipiului care în rândul ei a deservit populația locală

Pagini alese din Istoria Neamului

EROI CURTICENI

Șirul eroilor curțiceni se continuă. Pământul blestematului iad bolșevic s'a lăsat — tot mai mult — cu sânge de martiri creștini, care au luat în mână lor arma desrobitorilor, purtând pe Hristos în sufletul lor și ducând cu ei eliberarea de sub tirania Satanei, a blândului și pravoslavnicului popor rusesc, Martiri neamului nostru, alături de cei ai Mare-lui Reich german, au pătruns în acea țară a fărâșelilor, acolo unde sfințele Biserici au fost transformate în grajduri, cinematografe, etc., iar clopotele lor — care pe vremuri bune, când în Rusia nu se știa de bezbojnici ci numai de creștini — au fost luate și transformate în obiecte cu caracter destactiv, folosindu-se la armamentul cu care au avut grijă, conducătorii roși să se înarmeze, pentruca într-o bună zi să-și poată înfrânge ghiarele stăpânitoare peste tot glebul pământesc.

Cei morți pentru această luptă și-au scris cu foc și sânge numele lor în Cartea de aur a Eroilor Neamului. Un loc de frunte în această Carte îl ocupă și numele soldatului erou LAZĂR ȘTEFAN. Încă din timpul cât își făcea stagiul militar, soldatul Lazăr Ștefan a dat dovadă că este un element care face cinste haimei militare. A fost însă — totdeauna — din cale afară de modest. Între ai săi a fost jubit cu o dragoste sinceră și devotată, așa cum îi jubea la rândul și el pe toți. Încă din primele zile ale războiului desrobitor, a fost chemat sub drapelul unui regiment de infanterie, plecând fără nici o ezitare, să-și salveze Patria. Un glas din străfunduri de veac, un glas al sărăcoșilor, i-a ordonat să meargă să-și facă datoria fără rezerve, dându-se total Patriei, căci și în clipe de grele încercări, pe front, el a mers mereu înainte, până când o schiță de proiectil inamic îl curătă pentru totdeauna dintre cei vii, într-o frumoasă zi de vară, a anului 1942, în apropiere de Aluska-Caucaz. O cruce și o casă de fier stau și vechează peste și astăzi, la mormântul bravului erou.

Nu cu mult înainte de el în apropiere imediată, își pierde viața erou soldatul

în mod cel mai impecabil cu ghiata necesară gospodăriilor. Dar despre Abator în general și despre munca ce s'a depus aci ne permitem să ne ocupăm într'un viitor reportaj arătând ce mai esie de făcut și poate și alte laturi ale acestei instituțiuni municipale, care în general a dat cea mai perfectă satisfacție tuturor celor care au avut de a face cu ea și asta datorită abilității d'ui dr. T. N. Blag, directorul Abatorului.

I. D. Dabieiu

DON TRAIAN, la cei mai frumoasă vârstă a tinereții, neavând decât vârstă de 25 de ani.

Soldatul Don Traian, un nume atât de cunoscut și de cinstit în Curțici, un fiu al comunei, prin ale sale alese însușiri, a știut să se facă iubit atât de consătenii săi, cât și de camarazii cu care împreună a petrecut zilele de frumoase și tainice amintiri, ale stagiului militar. A făcut parte dintr'un regiment de infanterie, al căui stindard tricolor l-a purtat cu multă demnitate pe frontul de est, până când cade erou, lovit în cap de un glonte bolșevic, în primăvara anului 1941. A murit însă fericit că a dus o luptă dreaptă și că mormântul său va sta de veghe neîncetat, acolo în țara unde a dus în sufletul său pe Hristos.

Fruntașul DON IOAN, un nume tot atât de cunoscut și de cinstit în Curțici. Un băiat tânăr care a plecat cu avântul ce caracterizează pe un tânăr de 22 de ani, căci atâția ani avea când a murit, a plecat să răsbune pe front ațarea nelegiuiri, săvârșite de cei fără de Dumnezeu contra fraților noștri basarabeni și a celor din dulcea grădină a Bucovinei, cât timp aceștia au stat sub stăpânirea srebniță a celor din țara iadului bolșevic. Ducezeci și doi de ani avea când pământul i s'a deschis pentru a-l înghiți pentru vecie, în vara anului 1942, în Caucaz, părăsindu-și camarazii în primăvara timpurie a vieții lui, când mâna lui tinerească, putea secera mai cumplit în rândurile bolșevicilor. Patria îi este recunoscătoare, iar numele lui va rămâne nemuritor, scris în Cartea Eroilor Neamului.

Feciorul răsfățat al părinților săi, soldatul JULEAN GHEORGHE, peceț-luște deasemeni, pentru vecie, victoria noastră din Răsărit, cu sângele său tinerec. Face parte dintr'un regiment de infanterie, până când, într-o zi de vară 1943, în Crimeea, la vârsta de numai 22 de ani, o schiță de tun, îl lovește mortal în abdomen și cade fără să se mai poată ridica. Sângele său a însemnat însă victorie, iar Țara îi este recunoscătoare.

iz.

FAPTE DIVERSE

CIRCULAȚIA TRAMVAELOR LA ARAD. Se aduce la cunoștința Onor Publicului că începând cu ziua de azi vor funcționa câte 2 taxatori în vagonul de tramvai pentru ușurarea serviciului. Publicul călător pe autobuse și tramvaie este stăruitor rugat a păstra biletele pe întreg parcursul, până la coborâre, pentru a le putea prezenta în orice moment spre control.

A CALĂTORIT CU O AUTORIZAȚIE FAŁSĂ. Evreii Huno Szabo și Aiter Teszler din localitate, Andrei Terțan conductor CFR și Petrică Belunca din Sibiu, au fost trimiși în judecată, pentru că, găsind o stampilă uzată a primăriei Arad, au confecționat o autorizație de călătorie pe seama

evreului Huno Szabo ca să călătorească la Sibiu, Huno Szabo a plecat, dar înainte de a se urca în tren s'a înțeles cu conductorul Andrei Terțan, ca să-i înlesnească drumul pe tren. În acest scop, în apropiere de gara Coșiar, i-a dat 150 lei, care conțau și pentru bilet. Întreaga afacere a fost descoperită de un controlor CFR, care a avut pe cei în drept. Cazul a fost deferit parchetului, care prin rezoluție i-a trimis în judecată. În urma desbaterii Huno Szabo și Petrică Belunca — care a dat ideea confecționării autorizației false au fost condamnați la câte un an închisoare corecțională și câte 7000 lei amendă. Aiter Teszler și Andrei Terțan, au fost achitați.

SCRISORI DE PE FRONT

Nu este nimic mai dujos și nu te poți face nimic mai fericit decât cele câteva rânduri, — rupte cu sinceritate, de adâncul sufletului său, voind parcă să pună pe hârtia aceea pe care o trimite în țară tot sufletul său — primite de cei dragi de pe fronturile îndepărtate. Bucurie nespuse de mare și o bucurie de altă natură decât cea obișnuită însă simte mai ales preotul, acest părinte sufletește sub patrafirul căruia, ficca soldat înainte de a merge să-și facă datoria către Țară, și-a plecat sfios pe runchii, rugându-l să înalte rugă fierbinți către Dumnezeu, să le ajute să învingă dușmanul și să-și salveze din pericole Patria, iar după aceea să se reîntoarcă în pace și sănătoși la căldura dragostei familiilor lor. Scrisorile sosite de pe front și adresate preoților sunt mărturie neclintită că sufletul Românului e indisolubil legat de Dumnezeu. Eserică, e adânc pătruns de mărinimă credinții strămoșilor lui. Câți oare vor fi preoți de aceia cari vor fi în posesia unor astfel de scrisori, adresate de pe front, de credincioșii lor? Preotul Vichentie Gulașiu din Șofronea, un adânc părinte sufletește pentru micuț sat format din coloniști, poate să fie fericit de bunătatea deosebită de care dat i dă dovadă mereu față de credincioșii săi, dela care astăzi, primește numărare scrisori de pe front. Poate greșesc dacă afirm că numai doi sau trei dintre cei plecați pe front nu și-au adămintate sau au amănat să scrie părintelui Guleșiu. Toti scriu părintelui lor și f'etesc, diferite scrisori. Unul scrie printre altele: „Sfintite părinte, cânddesc că azi e lăsatul postului Crăciun. Cât n'aș da să fiu și eu acasă ca împreună cu ceilalți credincioși iau parte la sfânta Liturghie. Nepută însă, deoarece trebuie să ne facem tonația față de Țară. Vă rog să spundeți rugămintea mea sănătate, va fi bună și un cald și fericit praznic de Crăciun, aducându-Vă aminte și de noi ca luptăm pe câmpul de bătăie Rusat bunului Dumnezeu pentru izbânda Neamului românesc și pentru totii aceia ce luptă pentru credința creștină”. Rândurile ca acestea scrie Canoralul Sucevei Ioan, părintelui său sufletește, de ace din toată luptei. Sau alta, adresată soldatului Olah Petru, din care desprindem doar câteva rânduri: „Aș avea rugămintea către dvs.: dacă sunteț, a de bun ca să ne pomeniti la sfânta slăbă ce se face în biserică din comuna noastră, în orice zi de sărbătoare, pe truca să ne ajute Dumnezeu nouă și alților noștri cari luptă cu noi în contra dușmanului comun...” Pline de dăruire sunt câteva din rândurile soldatului Palade Petru, care printre altele scrie: „Domnule Părinte, dacă cumva vă supărați cu ceva în civilie, Vă rugăm să ne iertați și să Vă rugați pentru noi, ajungem sănătoși și în pace acasă pe truca împreună să mărim și să lăudăm pe Dumnezeu...” O bucurie nespuse de mare simte soldatul Topa Ioan, scrie erou jertfit pe altarul Patriei, la gândul că a fost informat de ai săi că pinteze înaltă rugăciuni, pentru sănătatea celor de pe front, în fiecare Dumneacă, fapt care-l îndeamnă, în frumoșele rânduri, și asigure pe părintele Guleșiu că și el se roagă pentru Sfinția Sa.

Iată sufletul curat al Românului ce luptă pentru credință și dreptate. Vom mai reveni și cu alte ocazii, dând publicității fragmente și din alte scrisori de pe front.

SOCIAL - ECONOMIC

PRIMA PUBLICITATE

5 lei cuvând apare în fiecare zi. Anunțuri se primesc la Administrația ziarului în Str. Mărășești Nr. 1. Telefon Nr. 11-28.

Funcționară caută post de încredere merge și la provincie. Adresa la Redacția ziarului „Dacia”, Arad.

De vânzare covoare smirna veritabil mărinea 3x4 mir. Adresa: Agentura Gh. Coman Str. Eminescu 17.

Cumpăr casa mică două camere, bucatărie, baie. — liberă la vânzare. Oferte la Administrația ziarului sub „Liber”.

Încalzirea locuințelor goale și camerilor mobilate. Agentura „Coman”. Strada Eminescu 17, etaj I Inreg la Cam de Com. Ind. sub Nr. F. 11334/943.

Agentur: Generală de vânzare și cumpărarea imobilelor, COMAN GHEORGHE Arad, Str. M. Eminescu Nr. 17 etaj I Telefon. 26-97. Inreg la Cam. de Com. și Inreg. le sub Nr. F. 11334/1943

Casa de vânzare: Casă particulară modernă cu cameră de baie și grădină. lângă Str. Cepăluceanu, 2 milioane — Vila modernă cu două apartamente, grădină și garaj în centru 6 milioane — Casă mică cu grădină 288 m. p. lângă Strada Sava Banu 500 mii lei. — Casă particulară modernă din 2 camere și dependințe cu grădină 150 m. p. 1 milion. — Grădină cu pomi fructiferi 135 m. p. lângă Mică-nea-Nouă 150000 lei. — Căutăm pentru cumpărare pământ arabil 10-12 jugh. în județul Arad.

De vânzare un pian marcă engleză placă metal, stare foarte bună. Vizibil 8-12, fiecare zi. Alexandru, etaj II, Reg. Maria 19.

Absolvent Liceu Comercial nemobilizabil caut serviciu întreprindere comercială. Adresativă D. Gherase Sc. Normală Arad.

Vând loc de casa, în cartierul Vilelor. Adresa la Redacția Ziarului „Dacia”, Str. Mărășești Nr. 1. Telefon: 11-28.

Vând loc de casă, în cartierul Grădiste. Adresa la Redacția Ziarului „Dacia”, Str. Mărășești Nr. 1. Telefon: 11-28.

Caut cameră mobilată cu intrare separată, acces la baie. Adresa la ziar.

Caut bucătărească perfectă la două persoane. Adresa la ziar.

Măcleșar taste pere: la domiciliu, imprumut și mașină de părjolit porc. str. Cionea 18.

De vânzare 13 vaci cu lapte, tot acolo grajd de inclinație. Adresa la Reclama Arad, Eminescu 4.

Fabrica chimică modernă cu instalațiuni, cazan stabil, clădit cameră cu mașinările cele mai moderne local de fabrică, birou, aprovizionată cu culori pentru fabricarea oricăror articole chimice, din motiv familial urgent de vânzare lei 2.000.000. În cartierul vilelor casă cu 6 camere și cu tot confortul 5.500.000 lei. Casă cu 1x3 camere, tot confortul și 1x1 în centru cu 3.500.000 lei. Mică-casă particulară nouă cu 3 camere, cu tot confortul 1.300.000 lei. Casă particulară cu 2 camere grădină mare, cesă nouă în Pârnea 300.000 lei. Agentură vând, lui Albert Haasz, str. I. Petru No. 3. Tel. 22-24 Inreg. Cam Com. 3637, 1943.

Dormitor furnizat cu nuc în bună stare de vânzare. Piața Luptei nr. 17, ap. 7.

Caut alergător cins-it, solid, dela 14 ani. Firma Trăila, lângă Dacia.

Să pierdți una mânășe din piele neagră Luni duminică pe la orele 5, dela Primărie până la ga. a CFR. Găsitorul va primi o recompensă la Compactoria Davi dovic Bul. Regina Maria 24.

Încalzire, camere combinate, bucătărij în mare asortiment se primesc. Cămplăria Căszter, Arad: Calea Bihorului 24.

Alte amănunte asupra felului cum a fost incendiată femeia Debora Schachter

Am amintit, zilele trecute, moartea tragică a evreicei Debora Schachter din strada V. Ureche 45, care înainte de moarte a declarat că a fost legată splanzurată, apoi udată cu petrol și aprinsă de tuncubinul ei Ludovic Lebovici, pentru că în lipsa lui de acasă a dat naștere unui copil. În urma acestor declarații făcute în fața personalului medical și sanitar a Spitalului Evreesc, Ludovic Lebovici a fost arestat. Dar cu toate interogatoriile ce i s-au luat, el continuă să nege, susținând că Debora Schachter s'a

sinucis. În fața acestei situații parchetul a ordonat autopsierea cadavrului, lucru ce s'a făcut de d. dr. Dumitru Beraria medicul legist al tribunalului. La autopsie s'a constatat că moartea se datorează arsurilor suferite deasemenia, pe gâtul victimei s'a observat urma unei sfori subțiri, care n'a cauzat decât o leziune ușoară, astfel că se poate presupune că sfoara s'a rupt sub greutatea corpului Deborei Schachter, care era destul de bine dezvoltată. Din rezultatele cercetărilor de până aci, pare să se desprindă concluzia, că nici Debora Schachter, nici Ludovic Lebovici nu erau normali. De altfel, lucrul acesta a fost stabilit și cu prilejul nașterii, când Debora Schachter a refuzat să-și aștepte copilul, iar la observațiunile făcute de medici, ea a declarat că nu are timp pentru așa ceva.

În general, tragicul morții Deborei Schachter a impresionat foarte mult, iar poliția face ample cercetări pentru a stabili adevăratele cauze ale acestei morți.

Cinema ROYAL

Telefon: 19-33
STRADA ALECSANDRI 2
Difuzarea sonoră excelentă. Sala bine încălzită.

AZI Filmul de mult așteptat!

Buze Însângerate

Filmul care este superior filmelor americane Filmul marelor vedete ale teatrului finlandez cu Tuono Palo și Regina Linnenhaimo

Un film pe care nu-l veți uita niciodată Toate biletele de favoare și gratuite strict suspendate.
Repr. la orele 3, 5, 7 și 9 fix.

CINEMA CORSO

Telefon: 23-64
Garantia filmului de succes
Repr. la 3, 5, 7 și 9 fix.

Un film pentru părinți și copii. Pentru toți cei cari au fost copii.

„CUORE” INIMA DE COPIL

după nemuritoarea scriere a lui EDMONDO de AMICIS. Romanul celui mai duioase și mai curate iubiri de pe lume: MAMA.

Incepând cu ziua de azi se pot reține bilete.
Telefon 23-64

Căutăm reprezentanți comerciali pt. orașele principale din Ardeal și Banat

AGENTURA Gh. COMAN

Arad, Str. Eminescu 17. Tel. 26-97.

Cinema URANIA

Telefon: 12-32
Cinema de premiere. Proiecție ireproșabilă. Sala bine încălzită

AZI!
Un film de o montare grandioasă după romanul lui HONORE DE BALZAC

Amanta mascată

cu Lidia Baarova. Gustav Nezval
Repr. 3, 5, 7, 9 fix.

Cinema „FORUM” Arad

Telefon 20-10 Reprezentații 3, 5, 7, 9 fix

Incepând de Miercuri 9 Februarie!
Filmul care s'a bucurat de cel mai mare succes în ultimii ani!

Viviane ROMANCE
MAI FERMECĂTOARE CA ORICÂND

VENERA OARBĂ
(VENUS AVEUGLE)
GEORGES FLAMANT

CALEIDOSCOP

FARMACII DE SERVICIU
9 FEBRUARIE 1944
Butta, Piața Avram Iancu 12. Tel: 15-20.
Ianca, Bul. Reg. Ferdinand 25. Tel: 22-41
Mumufanu, Calea Auroi Vlaicu 50. Serv. cul permanent.

CINEMATOGRAFE
9 FEBRUARIE 1944
FORUM: Venera oarbă.
CORSO: Cuore.
URANIA: Amanta mascată.
ROYAL: Buze însângerate.
ARO: Manevrela dragostei.

Informațiuni

ADMINISTRAȚIA ziarului „DACIA” pentru Arad, roagă pe domnii abonați din Arad și provincie cari nu primesc zilnic ziarul, să comunice argenti în scris sau telefonic ADMINISTRAȚIEI ziarului „DACIA” Arad, Strada Mărășești Nr. 1. Telefon: 11-28.

— A FOST TRIMIS LA PUȘCARIE PENTRU FURT DE HAINE MILITARE. Secția a II-a a Tribunalului din localitate a desbătut zilele acestea procesul penal întentat împotriva inculpaților Iosif Vadasz, de meserie electrician și Emeric Iuhasz, ambij cu domiciliu în Arad.

În cursul anului trecut Iosif Vadasz a cumpărat diferite haine militare, care apoi au fost vândute lui Emeric Iuhasz, din localitate, care la rândul lui, spre a nu se știu că hainele sunt prevenite deis militari le-a trimis spre vopsire, ca astfel să poată fi purtate și necunoscute. Tot în același an Vadasz a mai fost angajat în calitate de electrician la fabrica „Teba”, de unde a mai furat apoi și alte materiale de preț. La desbaterea dela Tribunal au mai fost ascultați mai mulți martori, care au depus în unanimitate în defavoarea celor inculpați. După ce toate probațiunile au fost făcute, justiția a dat sentință de condamnățiune împotriva acuzaților găsindu-i vinovați. Astfel Iosif Vadasz a fost condamnat la patru luni închisoare corecțională, iar Iuhasz Emeric la plată amenzii de 10.000 lei. Tribunalul i-a mai condamnat pe amândoi ca să plătească în mod solidar suma de 30.000 lei despăgubiri civile în favoarea statului.

— SĂ NU VĂ DAȚI BIJUTERIILE ÎN PAZA „BUNILOR VECINI”. Un al caz de escrocherie s'a desbătut ieri în fața Tribunalului din localitate, a cărei eroină a fost femeia Paraschiva Fărcaș, din strada Cuza Vodă 28, care încă în anul trecut a fost rugată de vecina sa Maria Cratohvil, ca să-i păstreze niște bijuterii, căci ea trebuie să călătorească și că nu are unde le lăsa în păstrare mai bună. Paraschiva Fărcaș a primit bijuteriile, dar spre marea mirare a femeii care i le-a predat, la reîntoarcerea acesteia a spus că ea nu le mai are și că au dispărut fără să poată preciza în ce fel s'au întâmplat lucrurile. Cazul fiindu-i suspect s'a dus imediat la poliție și a reclamat pe vecina sa incorectă. Din cercetările care au fost introduse, s'a aflat că bijuteriile au fost vândute și că s'a încasat suma de 40.000 lei pe ele, sumă pe care apoi a întrebuițat-o pentru sine. Cazul ajungând în fața justiției, femeia Paraschiva Fărcaș a fost găsită vinovată și în consecință a fost condamnată la o lună închisoare corecțională și totodată la plățirea sumei de 30.000 lei, ce constituie o despăgubire pentru păgubasa.

ULTIMA ORA

Desvoltarea luptelor de pe frontul de răsărit au adus la formarea mai multor sectoare de luptă

Situația fronturilor

Berlin, 8. — De la cartierul general al comandamentului, înaltul comandament german comunică:

În spațiul de la Nicopol, inamicul a continuat, cu puternice forțe, atacurile sale. Trupele noastre au respins atacurile sale cu unghiul unei grupuri de luptă înarmate, prin contraatacuri hotărâte.

În sectorul de luptă dintre Kirovograd și Belaja Zerkov, numeroase atacuri sovietice au rămas fără succes sau limitându-se numai la câștigarea pământurilor locale.

Cu această ocazie, inamicul a suferit pierderi sangeroase grele și a pierdut 21 tancuri.

La vest de Polonoje, atacurile inamicului au dat greș. Două batalioane sovietice au fost nimicite de o divizie blindată germană. La sud de mlaștinile Pripet, trupele noastre sunt în lupte grele cu diferite formațiuni de cavalerie ale sovieticilor.

La Vițebsk și la sud de Berezina, bolșevicii au continuat încercările lor de străpungere cu forțe mult superioare ca număr. Diviziile noastre au obținut, în unele sectoare, după lupte crâncene, în nou, un mare succes de apărare.

Tancurile de la nord de Nevel, unde sovieticii au atacat și în cursul zilei de ieri, cu puternice forțe, sunt încă în curs.

În jurul lacului Ilmen și golfului Finia, întreprinderile inamicului au dat greș, după ce mai multe atacuri ale acestuia au fost respinse.

În sectorul nordic al frontului răsărit, o grupă de luptă compusă din războinici și grenadierii prusaci, cum și unități dintr-o divizie terestră a unității de sub comandă generalului de brigadă Spaet, s'au distins, în mod deosebit. Cu această ocazie, regimentul 3 de grenadierii din Prusia orientală s'a distins în mod deosebit.

În cursul nopții trecute au fost atacate cartierele de locuințe ale capitalei finlandeze de către avioane sovietice.

La capul de debarcare de la Nettuno, s'au trecut în linște, Artileria germană a bombardat mișcărilor de vase anglo-americe, din fața locurilor de debarcare, cu efect bun. Cu ocazia atacului dat de aviația germană împotriva locurilor de debarcare de la Anzio, din noaptea de 7 Februarie, au fost avariate în mod grav, 1 distrugător și două vase de debarcare ale inamicului.

La nord-vest de Cassino, americanii au continuat în tot cursul zilei, atacurile lor susținute de unități puternice ale artileriei. În lupte grele corp la corp au dat greș toate atacurile inamicului.

În celelalte sectoare ale frontului, ziua a trecut în liniște activitate reciprocă de artilerie și de șoc, în general calmă.

Schimb de răniți între Germania, Anlia și America

Roma, 8. (tp). — Zilele acestea a ancorat în portul Venetia un vapor-spital suedez având la bord câteva sute de soldați germani răniți, pentru a efectua aici un schimb de soldați răniți englezi și americani. Vaporul venea dintr'un port nordafrican și a fost escortat până în apele Mării Adriatice de către distrugătoare britanice. În Marea Adriatică escorta a fost preluată de către avioane germane. Această escortă germană a fost necesară deoarece s'a dovedit că în diferite rânduri bombardiere inamice au încercat să atace acest vapor-spital neutru.

BERLIN, 8 (prin telefon). — Desvoltarea luptelor de pe frontul din răsărit a avut din nou ca rezultat formarea a mai multor sectoare de luptă, cari ies în evidență atât față de situația strategică cât și față de desfășurarea luptelor. Pentru moment se pot deosebi patru astfel de sectoare:

1) Sectorul de sud de la Nicopol până la Kirovograd și Belaja Zerkov. Cu toate că în aceste sectoare atât operațiile trupelor sovietice cât și chiar a unităților germane au o deosebită direcție de șoc și cu toate că în primul plan sunt obiective apropiate, nu se poate trage concluzia, că în acest sector ar fi vorba de un câmp de luptă compact. Centrul de gravitate din acest câmp de luptă este pe flancul de nord de la Belaja Zerkov. Operațiile din Canalul de sud al acestui câmp de luptă de la Nicopol sunt în primul plan al importanței strategice și obiectivul urmărit din aproape al trupelor sovietice este trecerea capului de pod și a orașului Nicopol. Capul de pod a fost atacat în repetate rânduri dinspre nord în timp ce trupele sovietice cari atacă din sud caută să cucerească orașul Nicopol. Atacurile prurii zise sunt îndârjite și foarte grele.

ÎN TIMP CE COMUNICATUL GERMAN DIN 6 FEBRUARIE VORBEA ÎNCA DE ÎNĂLȚAREA TRUPELOR SOVIETICE ÎMPOTRIVA ORASULUI NICOPOL, CEL DIN 7 FEBRUARIE VORBESTE DE CONTRAATACURI GERMANE, CARI SUNT ÎNDREPTATE ÎMPOTRIVA UNITĂȚILOR ÎNĂLȚATE AVANSATE PE ARIPIA DE NORD A ACESTUI CÂMP DE LUPTĂ CONTINUĂ ȘI PE MAL DEPARTE LUPTELE GRELE SOVIETICI ÎN CERCĂ SA FORTEZE ȘI SA MIȘTE PREȘIINTEA LOR ÎNTR-UNA STRĂBUNGE POZITIILE GERMANE PRIN ATACURI ÎNCONTINENTE. COMANDAMENTUL GERMAN A PUS AICI ÎN LINIE NOI UNITĂȚI ÎNTR-UN CAR SI TANCURI AL CAROR CONTRA ATAC SE DESFĂȘOARA CU SUCCES.

Intențiile flotei americane din nordul Pacificului

BUCUREȘTI, 8 S. P. E. transmite: Din Tokio se anunță că încercarea de debarcare americană pe insulele Kurile nu trebuie considerată ca imposibilă. Flota americană din nordul Pacificului a fost mult întărită în ul-

2.) Un alt mare câmp de luptă s'a cristalizat la sud de mlaștinile Pripetului. Acest câmp de luptă se întinde din regiunea de la vest de Polonoje prin Rovno și Luck până în regiunea mlaștinilor Pripetului. Aici în mai multe sectoare trupele sovietice sunt în înaintire iar direcțiile lor de șoc sunt în general adesevarte terenului și în direcția principalelor linii de comunicație. Ele se desfășoară în direcția liniei ferate Rovno—Kovel și la sud de Rovno în direcția Lemberg. Pe aripa de sud a acestui sector între timp au început contraatacuri germane, a căror reușită urmează să se aștepte.

3.) În centrul frontului din răsărit sectorul de luptă se menține ca și mai înainte la vest de Reșița prin Vițebsk până la Nevel. Este vorba aici de piloții de sprijin ai frontului german din răsărit. Toate încercările anterioare de a prăbuși acești piloni de sprijin au eșuat. Chiar și cele mai recente atacuri rusești din regiunea Vițebsk au avut ca rezultat un complet succes defensiv al trupelor germane.

4.) Luptele cari se desfășoară în cel de al patrulea sector al frontului de răsărit care se întinde de la lacul Ilmen până la golful Finia de la Narva au trecut din punct de vedere al importanței și al proporției oarecum pe planul al doilea. Contramăsurile germane au început să aibă efect într-atâta încât cursul frontului din aripa de nord nu prezintă modificări mai importante. Deși la Narva și la nord-vest de Novgorod atacurile sovietice au putut obține înaintări întreprinderile germane de pe câmpul de luptă decurg cu succes. Unitățile germane din subsectorul central de la Leningrad s'au putut menține cu toată presiunea permanentă a inamicului. Se vorbește la Berlin că situația de pe câmpul de luptă al aripa de nord a frontului din răsărit începe să se egalizeze.

tinul timp. Numirea unui nou comandant, concentrarea de trupe de debarcare aeriană, adunări de vase de transbordare, denotă că din partea americanilor se pregătește o debarcare pe insulele din nordul Japoniei.

Reacțiunea presei finlandeze împotriva atacului terorist bolșevic asupra orașului Helsinki

HELSINKI, 8 (DNE). — Presa de după amiază din Helsinki, se ocupă de atacul aerian suferit de capitala Finlandei în noaptea trecută. Atacul aerian terorist care a fost dat noaptea trecută asupra cartierelor de locuințe din Hel-

sinki și numai împotriva obiectelor lipsite de orice importanță militară — scrie „Alta Sanomat” — a fost cel mai greu pe care l-a suferit Finlanda până acum în acest război. Atacul nu a urmărit vreun efect militar — subliniază și

Spania și Turcia nu intenționează să servească interese exclusive aliante

ZAGREB, 8. (Rador) — Corespondențul agenției DNE transmite: Hrvatski Narod constată în legătură cu atacurile pe cari anglo-nordamericani le-au dat în ultima vreme împotriva statelor neutre din Europa că ultima presiune exercitată împotriva Spaniei nu este altceva decât o încercare de a duce la îndeplinire desirurile conferinței de la Teheran. Întâi s'a pornit acțiunea împotriva Turciei. Acum a venit rândul Spaniei.

Ațât atitudinea Turciei cât și a Spaniei arată însă limpede că cele două țări nu au nici cea mai mică intenție de a servi interesele exclusive ale aliaților.

Mare concentrare de vase aliante în portul Gibraltar

MADRID, 8. (Rador) — Corespondențul agenției DNE transmite: Corespondențul spaniol de la granița Spaniei cu Gibraltarul anunță că Luni la amiază se aflau în portul și golful Gibraltarului un vas de linie și mai multe distrugătoare engleze și nordamericane, precum și 44 cargonoturi aliante printre care câteva vase petroliere. Două distrugătoare britanice au intrat în șantiere pentru reparații.

„Kauppalehti” deoarece multă vreme Helsinki nu mai reprezintă nicio însemnătate din punct de vedere militar. După acest atac a adus din nou în fața poporului finlandez perspectiva distrugerii și a unei eventuale dominații și victorie sovietice. În fața unui asemenea atac poporul finlandez a văzut încă odată că are numai un singur dușman și că împotriva lui trebuie să lupte.

Toamă din această dorință nebună de nimicire — scrie „Sozialdemokrat” — crește voința de fier a frontului finlandez de a nu-și dori nimic altceva decât întărirea apărării patriei.

5000 de soldați din noua armată fascistă în drum spre frontul de est

Roma, 8 (tp). — Corespondențul de la Bologna al agenției „Transkontinental” transmite: Locul de recrutare al noii armate fascistă transmite, ca 5000 soldați italieni au fost îmbarcați pentru a fi trimiși pe frontul de est. Este vorba de primul lot mai mare al tinerilor recrutați în toamna anului trecut. Toți 5000 oameni sunt voluntari, cari după terminarea instrucției militare s'au prezentat voluntari spre a fi trimiși pe front. După cum se anunță ei nu vor fi încorporați în masă, ci vor forma batalioane cari vor fi atașate unităților germane. În legătură cu aceasta se comunică, că în afară de acești 5000 soldați un alt număr de 24.000 soldați italieni se află în luptă contra inamicului englez fie în Marea Adriatică, fie în Marea Tireniacă. Numărul lor va spori în cursul săptămânii viitoare în mod considerabil. Cuvântarea Duceului a format aci primul act pentru reîntegrarea Italiei în disputa militară. Caracteristic pentru mentalitatea germană din nordul Italiei este faptul că dintr'un singur comandament militar — după cum anunță ziarul „Corriere Padano”, 73 la sută din soldații aflați la instrucție s'au prezentat pentru a fi trimiși în „lupta pentru Roma”. Ziarul adaugă, că amenințarea ce apăsă asupra capitalei țării a redeschis în acești tineri soldați spiritul de luptă al vechii Rome.

Scufundarea unui distrugător britanic

Geneva, 8. (Rador). — Corespondențul agenției DNE comunică: Amiralitaatea britanică a anunțat acum pierderea distrugătorului englez „Tynedale”. După cum anunță „Daily Mail” s'au găsit moartea cu acest prilej 73 de țeri și marinari.

Grele pierderi ale partizanilor în Croația

Zagreb, 8. (tp). — Agenția croată de informații anunță că în cursul lunii Ianuarie 1944 partizanii din Croația au pierdut 20.745 morți, răniți și prizonieri iar în baza legii pentru amnistierea partizanilor, s'au predat în cursul ultimelor zile peste 1000 de partizani.

Noul prefect de poliție al Romei

București, 8. — S. P. P. transmite: Din Chiasso se află că, colonelul Pietro Caruso întemeietorul, poliției porțușe din Neapole a fost numit prefect al poliției din Roma.

Naufragiul unui vas japonez de călători

Tokio, 8. (Rador). — Vasul de călători japonez Suisui Maru a naufragiat cu peste 700 călători în imediata apropiere a coastei orașului Kagbima (Kagoshima). Sunț date lipsă peste 500 persoane.